

У Војсци Србије све почиње и завршава се са логистиком. Ниједна активност у систему одбране не може се спровести, у већој или мањој мери, без ње. Логистика је у функцији 24 сата дневно, 365 дана у години. Логистичку подршку реализују логистички органи Војске у оквиру својих надлежности, кроз шест функција – снабдевање, одржавање, општу логистику, транспорт, здравство и инфраструктуру, чиме подржава све планове и операције Војске. Али, и логистика има и своју логистику – истиче наш саговорник.

Бригадни генерал Жељко Нинковић начелник је Управе за логистику од 26. новембра 2013. године. Официр је техничке службе. Техничку средњу војну школу завршио је 1982. године, Војнотехничку академију КоВ 1988. године, командно-штабно усавршавање 2003. године, а генералштабно усавршавање 2006. године.

И ЛОГИСТИКА И



Снимио Горан СТАЊКОВИЋ

Пословима управљања логистиком у Војсци бави се од 2010. године – најпре као заменик начелника Управе, а затим и као заступник начелника, па су му сви процеси и функције те службе добро познати. Ако се томе додају и знања која је раније стекао на дужности у Управи за одбрамбене технологије, можемо рећи да је безмало упознат са свим проблемима функционисања логистике у систему

одбране. Зато смо га најпре упитали има ли нешто ново, изненађујуће, с чиме се суочио кад је примио дужност начелника Управе.

– Нове су само све сложеније финансијске околности у којима функционисамо као Управа и као Војска, јер у условима рестриктивног финансирања, руковођење логистиком постаје велики изазов. Наравно, нов је и законодавни оквир – Закон о јавним на-

МА СВОЈУ ЛОГИСТИКУ

бавкама, који је усвојен прошле године. Зашто њега помињем? Све земље Европске уније око нас имају сличан закон и имале су сличне проблеме у сналажењу, у тендерима, падањима тендера као и ми, али они имају одговарајући ниво залиха и резерви, па кад им тендер падне, понављају га. Ниво наших залиха је релативно низак, јер смо се у претходном периоду уместо опремањем, снабдевањем, попуном, бавили обнављањем објеката, што друге земље нису морале. Кад нама не успе тендер, наступа главобоља јер немамо оно што нам треба сутра – артикле хране, делове униформе, помоћна средства, гориво... Немогуће је обезбедити стабилно функционисање система на овом нивоу залиха.

И поред свега, мислим да смо један од сегмената државе који се ту боље снашао и да ћемо у наредном периоду ипак достићи одговарајућу динамику извршења буџета, јер нам је важно да се финансијска средства која су дата Војсци употребе за оно зашто су намењена.

О *Помињете „Закон о јавним набавкама“, али се у систему одбране не може решавајући све према њему, јер постоје специфичности.*

– Да би се на одговарајући начин могао примењивати Закон о јавним набавкама мора постојати развијено тржиште и конкуренција међу понуђачима. Тачно је и то да у области одбране и безбедности постоји низ специфичности, које ће Закон морати у неком сегменту да препозна и да их на одговарајући начин регулише подзаконским актом. Зна се да квалитет јединица одређује квалитет људства, њихове технике и ниво резерви. Ако некој нашој јединици треба нешто сутра, како

би била ангажована, ми у логистици не можемо да кажемо да нам је пропао тендер и да их зато не можемо снабдети траженим покретним средством. Тај проблем сада решавамо прераподелом и док тако може добро је, али дефинитивно за неке хитне ситуације, ванредне околности, мора постојати начин да неко у систему брзо одреагује.

Следећа специфичност јесте да ми за одређене послове имамо развијене сопствене капацитете попут ремонтних завода или одбрамбене индустрије која производи и испоручује нам производе који су део нашег развоја. Не можемо ставити у исти ниво наша предузећа, у која су уграђена наша знања, с предузећима са тржишта. То је посебан однос који сада није регулисан у Закону, али ће морати да се нађе у неком подзаконском акту.

Ми у војној логистици трпимо последице околности у националној логистици и у нашој привреди. Истичем да независно од тога какве су околности у привреди, војска мора да функционише, а принципи на којима почива логистика су, поред осталог, правременост и непрекидност. Непрекидност подразумева да се створе услови како би се сваки задатак реализовао. До сада смо успевали у томе и нисмо имали прекида, али то увек није лако.

О *Садашња економска ситуација налаже рационалност и штедљивост. Да ли је то могуће у логистици, а да се не угрозе безбедност и обука?*

– Тренутна економска ситуација и рестриктивна финансијска политика свакако захтевају да се на свим пољима приступи мерама рационалне потрошње и штедње, па тако и у логистици. Трудимо се да будемо дру-

штвено одговорни и рационални, а да ниједан задатак Војске не буде због логистике доведен у питање. Зато логистика мора да се разуме. У тренутној ситуацији врло је битно да будемо рационални и штедљиви. Штедња није само кључ успеха, већ и једини начин да напредујемо. Само одговорним поступањем сваког појединца можемо да уштедимо. Наравно, не по цену угрожавања безбедности и обуке. Тако ћемо моћи да купимо више муниције, имаћемо исправнију технику, обезбедићемо више ремонта и модернизација, више набавки. Имаћемо бољу војску.

Морамо се мењати. Учити од богатијих. Они су то постали мукотрпним радом, великом посвећеношћу и рационалним трошењем. Ипак, рационалност и штедљивост који се постављају као императив представљају изазов за логистику, имајући у виду средства НВО којима се рукује у Војсци, њихову старост и техничко стање. Јасно је да се у овим условима приоритет мора дати безбедности и обуци јединица, с тежњом да се ризици сведу у прихватљиве границе, посебно када је ватрена обука у питању.

Можемо штедети на енергентима, потрошњи погонских средстава за моторна возила, јер ту имамо највеће дневне трошкове. Морамо ићи ка енергетској ефикасности, енергетски ефикаснијим објектима, коришћењу нових извора енергије, укрупњавању наших капацитета и смањивању броја локација и модернизацији објеката. То је правац којим ћемо ићи даље.

О *Пре пар година најављено је увођење аутоматизованог логистичког информационог система – АЛИС. У којој се фази сада налази овај систем?*

– Аутоматизовани логистички информациони систем почео је да се

развија из потребе да се добију брзе и тачне информације о количинама и локацијама средстава НВО у систему одбране. У првој фази развијен је као надоградња и замена за већи број апликација, а додати су и модули за праћење стања средстава, што би требало у потпуности да замени стари начин вођења техничке документације и уведе у употребу електронску техничку књижицу средстава НВО. Апликација је тестирана у више јединица Војске, након чега су извршене корекције и подешавања у складу с потребама. До краја године биће спроведено и друго тестирање и очекујемо да у наредној години отпочне примена АЛИС-а у свим јединицама.

Упоредо са имплементацијом прве фазе тог аутоматизованог система, развија се и друга фаза у којој би се објединиле све потребе логистичких функција за аутоматизацијом и систем увезао са осталим информационим системима који постоје у Министарству одбране и Војсци. Када се то уради, постојећи информациони системи моћи ће међусобно да размењују податке.

Да бисмо направили значајнији корак у аутоматизацији система, мораћемо да решимо неке проблеме. Сада нам је војска размештена на много локација где су уситњени објекти, а да би се информације могле размењивати у реалном времену, морали бисмо да имамо изузетно моћан и сложен систем комуникација. То је скупо и није пут којим ћемо ићи. Потребно је реалан систем подесити тако да се сведе на мањи број локација. Тако се може чувати све оно што нису убојна и погонска средства, која ће остати на постојећим локацијама и морају се чувати на садашњи начин. То ће бити савремено уређени објекти опремљени системима техничке

заштите. Само у таквим условима и објектима могуће је аутоматизовати систем складиштења.

Q *Када је покренућа идеја о формирању логистичких центара и којом динамиком ће бити оснивани?*



– Постојећом организацијом у Централној логистичкој бази послове логистичке подршке реализују четири складишна батаљона, један логистички батаљон и два сабирно-продајна центра. Упоредо с тим, у истим гарнизонима постоје и логистички капацитети других састава Војске. Идеја о формирању логистичких центара покренута је 2011. године, а циљ је био да се обједине капацитети логистике – људски и материјални – како би ефекат пружених услуга ослободним саставима био на знатно вишем нивоу. На тај начин побољшава се укупна ефикасност и ефективност система логистике.

Овом задатку пришли смо врло пажљиво. Управа за логистику је, у складу са динамичким планом у претходном периоду, израдила све неоп-

ходне планске документе за формирање 1. логистичког центра и он ће бити формиран до краја године од капацитета Централне логистичке базе, који су лоцирани у Београду.

Гарнизон Београд је врло сложен за логистичку подршку, јер има велики број јединица и установа Војске. Настојаћемо да решимо неколико проблема које имамо у области оптимизације логистике у гарнизону Београд, а желимо да постојеће јединице учинимо функционално способнијима.

Формирање овог центра биће својеврстан тест идеје новог концепта логистичке подршке. Добијена искуства на бази реализованих промена даће добре основе за формирање 2. и 3. логистичког центра у 2015. и 2016. години. Дакле, намеравамо да тај процес заокружимо за две и по године.

Q *Проблем мешања убојних средстава која су се налазила на отвореном решаван је пре неколико година као државни загађајак. Да ли можемо рећи да се сада ова средства налазе на сигурном и да не прети ојасносћ од њих?*

– Чињеница је да су предузимане одговарајуће мере које су се приоритетно односиле на елиминисање убојних средстава која су се налазила на отвореном и да је извршена оптимизација размештаја ускладиштених убојних средстава по групама опасности и компатибилности, али проблем њиховог условног и безбедног мешања у складиштима Војске није решен у потпуности, с обзиром на нарушену пиротехничку безбедност постојећих складишта и погоршање стања објеката у грађевинском смислу. Тако је само спречено рапидно пропадање тих средстава, али нисмо зауставили њихово природно старење, јер барути, експлозивни и ракетна горива имају свој рок трајања и време дефинитивно не ради за нас.

Изградили смо половину потребних складишних објеката, али је ради побољшања стања пиротехничке без-

бедности и поштовања стандарда за смештај убојних средстава неопходно наставити са изградњом нових. Тренутно је обустављена изградња нових капацитета због недостатка финансијских средстава, али ћемо је наставити у наредним годинама.

Q Припаднике Управе за логистику виђали смо на неким задацима уклањања убојних средстава заосталих из прошлех ратова. Када се они ангажују?

– Чињеница је да ми у својим саставима имамо људе који знају да раде тај посао. Они су углавном из водова за одржавање муниције, који се баве редовним одржавањем, техничким прегледима, испитивањима наоружања и дефинитивно јесу најстручнији део кадра који Војска има и за такве активности. Међутим, то није наш примарни задатак већ се припадници Управе за логистику на поменути активности ангажују на основу наређења Генералштаба, самостално или у саставу мешовитих екипа.

Поред убојних средстава заосталих након бомбардовања 1999, све је учесталија ситуација да се у објектима Војске налази на убојна средства заостала из Другог светског рата, па чак и Првог. Ангажовање на пиротехничкој претрази терена, проналажењу, дезактивирању и уништавању неексплодираних убојних средстава врши се помоћу савремене опреме и представља задатак који се реализује дуже време.

Учешће припадника Управе за логистику на тим задацима, у односу на претходну годину, биће смањено формирањем специјализоване јединице на нивоу Војске.

Q Продајом вишкова средстава НВО остварује се значајан приход. Који су још начини ослобађања вишкова и неперспективних средстава?

– Ми смо наследници „индустријске“ војске, која је била масовна и имала огроман број разних врста средстава, тако да смо још увек оптерећени чувањем и одржавањем зна-

чајног броја. Вишкови су током протекле године у знатној мери оптерећивали складишне капацитете за смештај НВО, па је њихова продаја представљала један од механизма за решавање тог проблема.

Први корак у решавању вишкова убојних средстава јесте да их тактички носилац идентификује. Након тога примењују се механизми отуђења, као што су продаја, делаборација, замена и редуција према државним споразумима. Финансијска средства која су на тај начин добијена користе се за обезбеђење нових техничких средстава на тржишту. Напомињем да продаја, као механизам процесуирања вишкова, представља најповољнији начин за Министарство и Војску, јер би се у супротном вишкови НВО морали процесуирати расходовањем и делаборацијом, што захтева додатна финансијска средства из буџета, која немамо.

Q Недостатак стручног кадра и одлазак у пензију из система одбране иакође су горући проблеми Војске, ња и логистике. Како их решаваће?

– Одлазак у пензију људи из система заиста је један од горућих проблема Војске, мада се не бих у потпуности сложио са вашом констатацијом када је реч о кадру логистике. Наиме, поучени искуствима из ранијег периода, када је већи број припадника Војске, а нарочито логистичких специјалности, отишао из система, вођењу нашег кадра посвећује се дужна пажња, тако да се у каријерном развоју официра логистике максимално уважавају способности и склоности сваког појединца.

Када ово кажем, мислим на целокупну каријеру логистичких официра – од школовања, па до највиших дужности у систему логистике. Активним учешћем у изради Плана и програма школовања на Војној академији стварамо предуслове за добијање кадра са неопходним знањима и вештинама из домена логистике. Тежимо ка томе да кроз каријеру наш кадар прође све нивое командовања и логистике, како би у управним органима добили квалитетне људе с неопходним искуствима из трупе.

Веће проблеме имамо са недостатком одговарајућег кадра средње стручне спреме, јер је код нас занатски део посла значајан и наш човек мора самостално да га обавља. Најбоље је кад нам дођу свршени средњошколци техничке струке који раде баш оно за шта су се школовали. У садашњој ситуацији организују се курсеви у центрима за обуку које похађа велики број војника, војних намештеника и подофицира. Мораћемо да школујемо одређени број лица за наше потребе и у грађанству.

Q Не мање важно питање јесте једнообразни изглед припадника Војске. Да ли ће за све припаднике обезбедити нову маскирну униформу М-10?

– Опремање припадника Војске комплетом маскирне униформе М-10 (КУВМ М-10) започето је 2010. године и реализује се сукцесивно у складу са расположивим финансијским средствима за ту намену. До сада је М-10 обезбеђена за 80 одсто припадника Војске, а закључен је уговор за преосталих 20 одсто са роком испоруке до краја јула ове године. Испоруком уговорене количине за 2014. сви припадници Војске биће опремљени овим савременим моделом униформе, а имаћемо и одређене количине у залихама.

Поред тога, приоритет дајемо опремању јединица које упућујемо у мировне операције. Они су опремани комплетом КУВМ М-10 или посебним моделима тог комплета, у зависности од климатских услова у географским подручјима у којима се ангажују.

Унапредили смо и опремање припадника Војске теренском обућом, усвајањем новог модела војничке универзалне чизме М-10 (ЧВУ). Већ су испоручене одређене количине, а наставићемо и даље сукцесивну набавку.

Према квалитету и техничко-технолошким својствима и униформе М-10 и војничке чизме достигли смо стандард развијених армија. ■

Мира ШВЕДИЋ